

ОДОБ ВА ХУСУСИЯТҶОИ МОҶИ РАМАЗОН

Муаллиф:
Шайх Абдуллоҳ Чибрин

Аз арабӣ тарҷумаи:
Муҳаммадиқболи Садриддин

Душанбе – 2006
Матбааи «Суннатулло»

ББК 86.38+88.57
Ш - 19

**Номи китоб: Одоб ва хусусиятҳои моҳи
рамазон**

Муаллиф: Шайх Абдуллоҳ Чибрин

Аз араби тарҷумаи:

Муҳаммадиқболи Садриддин.

Муҳаррирони матни тоҷикӣ:

Шараф Атой,

Холмуҳаммади Кароматуллоҳ

Ҳуруфчин: Шифои Назрӣ.

Тарроҳ: Диловари Бобоҳон.

*Шукри беҳад мар Худои покро,
Он, ки чон бахшид муште хокро.*

(Аттор)

Пешгуфтори мутарчим

Шукри беҳад Худованди ҳакиму каримро, ки мо сокинони муваҳҳиди кишвари озоду ободи Тоҷикистонро бо аҳлу байт ва ёру бародаронамон ба висоли моҳи мубораки Рамазон расонид ва тавфиқи рӯза гирифтано рафиқамон гардонид. Ин рисолаи пурмуҳтавои донишманди муосири араб Шайх Абдуллоҳ Чибринро ба забони ширини тоҷикӣ тарҷума намуда, бо ин хидмати хоксорона назди худ мақсад гузоштам, ки ба бародарону хоҳарони гиромӣ доир ба одоб ва хусусиятҳои моҳи мубораки Рамазон маълумоти бештар мабзул намоям, то ки ин моҳи муборакро бо ҳиммати дучанд сарфи ибодат ва бандагии Худои бандапарвари боазамат намоянд.

Бо хондани ин рисола бародарону хоҳарони мо доир ба ин моҳи бошукӯҳ маълумоти дақиқ ҳосил мекунанд. Ба ин хотир беш аз ин сухан гуфтанро ҷоиз намешуморем. Дар фароварди сухан аз даргоҳи Худованди оламиён очизона дархост мекунем, ки моро аз ҷумлаи бандагони рӯзадор ва шабзиндадорони моҳи муборак гардонад ва аз файзи ин моҳи раҳмату мағфират, ки озодӣ аз оташи даҳшатноки ҷаҳаннам насиби посдорони он аст, комёбамон гардонад ва дар пайравӣ аз суннати ҳабибаш, яъне Муҳаммади мустафо (с) собитқадам созад.

Муҳаммадиқболи Садриддин

Ба номи Худованди Бахшояндаи меҳрубон

Ҳамди бепоён Аллоҳ таъолоро, ки Парвардигори оламиён аст. Дарҳояшро ба рӯи талабкунандагон кушода, дар китобаш, ки маънии равшан дорад ба хондан ташвиқ ва тарғиб намудааст. Дуруди бе поён бар беҳтарини паёмбарон Муҳаммад (с) ва олу асҳоби ӯ бод. Фаро расидани моҳи рамазонро ба ҳама ҳамдиёрони азиз муборакбод гуфта, баъзе фоидаҳои рӯзаро баён менамоем. Инчунин дар масоили ташвиқу тарғиб бар тарки корҳои ношоиста ва лаҳву лаъаб (бозиву шӯҳӣ) ва тарки беҳуда гузаронидани шаб бо шунидани мусиқии бемаънӣ ва тамошои филмҳои фаҳш сухан хоҳам гуфт, то бошад, ки бар анҷом додани корҳои нек аз қабилӣ: тиловати Қуръони карим, зикр ва дуъо, эътиқоф нишастан, адои умра дар рамазон ва монанди ин амалҳои хайр бикишад, то аз ин фурсати пурфайзу пурбаракат истифода баред.

Ҳамаи инро ба таври кӯтоҳ ва бидуни зикри далелҳо, ки уламо ҷойи дигар ба тафсил зикр кардаанд, баён хоҳам кард.

Аз Худованд талаб дорам, ачри моро дучанд гардонад, гуноҳхоямонро биомӯрзад, аҳволи мусалмонро беҳбуд бахшад, динашро нусрат диҳад, пешвоёни моро ислоҳ намояд, то намунае бар мардум бошанд ва бар душманон пирӯз бигардонад. Ҳар оина Худованд бар ҳама чиз қодир аст ва бар иҷобат намудани дуъо сазовор аст.

Дуруди бепоён бар Муҳаммад (с) ва ёрони ӯ бод!

Мужда додан барои наздик шудани моҳи рамазон

Ҳамду сано бар Худованди Ҷалла шаънуху ва дуруду салом бар охирини паёмбарон Муҳаммад (с) ва олу асҳоби вай бод. Шуморо ба қудуми моҳи рамазон муборакбод мегӯям. Моҳе, ки гузаштагони мову шумо ҳамдигарро ба қудуми он табрик мегуфтанд, балки Паёмбар саҳобагони худро башорат медоданд, тавре дар ҳадисе аз Салмон ривоят шудааст, ки Паёмбар (с) дар охирин рӯзи шаъбон, яъне бисту нӯҳум ё сиюми он бар моён хутба хонда фармуданд:

«Эй мардум ба таҳқиқ моҳи бузурге бар шумо соя афкандааст, (яъне наздик шудааст)

моҳест муборак, дар он моҳ шабест, ки беҳтар аз ҳазор моҳ аст. Худованд рӯза доштани ин моҳро фарз ва зинда доштани шабҳояшро нафл гардонидаст. Шахсе дар ин моҳ ба як хислати нек ба Худованд наздикӣ чӯяд монанди шахсест, ки дар ғайри ин моҳ фаризаеро ба ҷо овардааст ва шахсе дар ин моҳ фаризаеро анҷом диҳад монанди шахсест, ки ҳафтад фаризаро дар ғайри ин моҳ адо кардааст.

Ин моҳи сабр аст ва савоби сабр ҷаннат аст. Ин моҳи баробарист, моҳест, ки ризқи мӯъмин дар он зиёд мешавад.

Шахсе, ки дар ин моҳ рӯздореро ифтор медиҳад гуноҳонаш омӯрзида мешавад ва гарданааш аз оташи дӯзах озод мегардад ва монанди шахси рӯздор аҷру савоб мегирад бидуни ин, ки аз савоби шахси рӯздор чизе коста ё кам шавад».

Гуфтанд:

- Эй Расули Худо на ҳар каси мо тавоноии додани ифтори рӯздореро дорем.

Паёмбар (с) фармудаанд:

«Худованд ин савобро ба шахсе медиҳад, ки рӯздореро каме шир ё об ва ё якто хурмо ифтор диҳад. Шахсе дар ин моҳ рӯздореро аз таъом сер кунад Худованд аз ҳавзи ман (Кавсар) ўро сероб мекунад, ки баъд аз он то дохил шудани ҷаннат ташна нахоҳад шуд.

Дар ин моҳи муборак чаҳор амалро бештар анҷом диҳед: ду амале ҳаст, ки ба он Парвардигоратонро розӣ месозед ва ду амале ҳаст, ки шумо аз он бениёз буда наметавонед. Ду амале, ки Парвардигоратонро розӣ мекунонад ин гуфтани «Ло илоҳа иллаллоҳ» ва истиғфор намудан аст, ва он ду амале, ки шумо аз он бениёз буда наметавонед ин суол намудани шумо ҷаннатро ва паноҳ бурданатон ба сӯи Худованд аз оташи дӯзах аст».

Дар ҳадис чунин ривоят шудааст, ки Паёмбар (с) ба қудуми моҳи рамазон шод мешуданд. Ҳар вақто моҳи раҷаб дохил мешуд эшон дуъо мекарданд, ки:

«Эй бор Худоё барои мо дар моҳи раҷаб ва шаъбон баракат бидеҳ ва ба рамазон бирасон».

Гузаштагони мову шумо, Худо раҳматашон кунад, чунин буданд. Эшон бо наздик шудани моҳи рамазон хушҳол мешуданд. Баъд аз он шаш моҳи дигар дуъо мекарданд, ки Худованд тоъату ибодати моҳи рамазонро аз онҳо бипазирад. Ба ҳамин шакл ҳамаи солашон дар аҳамият додан ба моҳи рамазон сипари мешуд, чунки ин моҳ аз бартарӣ ва хусусиятҳои бархурдор аст, аз ин хотир фишурдаи онро ба таври кӯтоҳ зикр мекунем:

1) Аз хусусиятҳои моҳи рамазон ин аст, ки рӯза доштани фарз аст Худованд рӯза доштани ин моҳро фарз гардонид ва онро рукне аз аркони ислом хондааст;

2) Парҳезкорӣ яке аз муҳимтарин фоидаҳои рӯзааст.

Худованд фоидаи бузургеро зикр намудааст, ки он тақво, яъне парҳезкорист ва ин хислати начиб дар натиҷаи риояи шартҳои ин моҳи муборак тақвият меёбад.

Худованди муттаъол фармудааст:

«Эй касоне, ки имон овардаед лозим карда шуд бар шумо рӯза доштанро чунончи лозим карда шуд бар касоне, ки пеш аз шумо буданд, то бошад, ки парҳезкорӣ кунед».

(Сураи Бақара, оят 183)

Тақво ин парҳез намудан ва дурӣ чустан ва ҳифз намудани нафс аз нофармонии Худоаст. Мафҳуми оят ин аст, ки то бошад, ки парҳезкорӣ кунед аз нофармонии Худо ва ҳифз намоед худро аз азоби ӯ.

Пас рӯза доштан як сабабе аз сабабҳои тақво ва парҳезкорӣ аст. Чунки рӯзадор ҳангоме, ки ба воситаи тарк намудани таъому нӯшокӣ ва монанди инҳо ба Худованд наздикӣ мечӯяд ва дар ҳоле, ки ин неъматҳо

ҳалоланд, ин амал ӯро ба тариқи авло водор месозад, ки бо тарки ҳаром ба Худованд наздикӣ чӯяд.

Пас, ҳар вақто, ки нафсаш ӯро ба кори ҳаром даъват кунад фикр мекунад, ки ҳангоми рӯза ман ба хотири Худо неъматҳои ҳалолро тарк карда истодаам, пас чигуна кори ҳаромро анҷом диҳам.

Шахсе, ки дар ҳоли рӯза доштаниш муртакиби кори ҳаром мешавад бешак он кас аз рӯзааш баҳрае набурдааст ва он кас аз аҳли тақво нест.

Шумо метавонед ҳукм кунед, ки ин гуна шахс аз рӯза доштаниш ғоидае надидаст. Баробар аст, ки маъсияташ маъсияти забонӣ бошад, ё амалӣ (дар ин мавзӯ ҳадисҳои фаровоне ворид шудаанд), ки аз ин гуна маъсиятҳо манъ менамоянд ва бар ҳазар медоранд, хусусан дар моҳи мубораки рамазон.

Чунон, ки Паёмбари ислом фармудаанд:

«Касе, ки сухани дуруғ ва амал ба онро бо ҷаҳл тарк накунад, пас Худованди таъоло ниёзманди он нест, ки ӯ хӯрдан ва ошомидани худро тарк кунад».

Инчунин фармудааст:

«Баъзе рӯзадороне ҳастанд, ки он чӣ аз рӯзааш ба ӯ мерасад тарки хӯрдану нушидан аст». Яъне ачру савоб надорад.

Боз фармудааст:

«Рӯза доштан танҳо нахӯрдану наошомидан нест, ба таҳқиқ рӯза доштан бозистодан аз суханони ношоиста ва корҳои зишт аст»

Ҷобир (р) мегӯяд:

«Ҳар вақто рӯза гирифтӣ, пас бояд гушҳо, чашмҳо ва забони ту аз ғайбат ва суханчинӣ рӯза бигиранд, ва озори ҳамсояро тарк кун, худро бо оромӣ ва виқор зиннат бидеҳ ва рӯзи рӯзаатро бо рӯзи ифторат баробар гардон».

Пас, ин яке аз фоидаҳои рӯзааст, яъне рӯза сабаби парҳезкорӣ ва манъ намудан аз маъсиятҳои гуногуни қавлӣ ва феълӣ мегардад. Маъсиятҳои феълӣ зиёданд, монанди хӯрдани ҳаром, касб намудан аз ҳаром, шунидани мусиқии бемаънӣ, тамошои филмҳои зишт ва монанди инҳо.

Пас, шахсоне, ки вақташонро дар ҳаром сарф мекунанд ва мегӯянд, ки мо ба ин васила нафсҳоямонро тасалли медихем ба эшон гуфта мешавад, ки рӯзаатон барои шумо нафъе ба бор нахоҳад овард;

3) Барҳазар будан аз бефоида гузаронидани вақтҳо дар бозию ҳарзагӯй.

Бисёриҳо мепурсанд:

Мо дар шабҳои рӯза ё рӯзҳои он баъзан эҳсоси хастагӣ мекунем ва гоҳо аз тули вақт малол мешавем, пас ҳочат пайдо мешавад бар ин, ки худамонро тасалли диҳем; гоҳ ба бозию ҳарзагӯи ва гоҳо ба шумидани мусиқӣ ва бозии варақҳо (қартабозӣ). Ин гуна бозиҳо моро аз намоз манъ намекунад. Ҳамин ки вақти намоз даромад бозиро тарк намуда, ба сӯи ибодатгоҳ мешитобем, ва ё намозро дар вақташ дар хона мегузорем.

Оё ин узр ба ҳисоб меравад? Не, узр ба ҳисоб намеравад. Айёме, ки шумо мегузаронед, соатҳову дақиқаҳои он аз шумо пурсида мешаванд. Пас бар шумо лозим аст, ки вақатонро ғанимат донед ва дар ивази тамошои филмҳо ё гӯш кардани мӯсиқии бемаънӣ вақтро тарзе гузаронед, ки бароятон фоида оварад ва ба ин шакл байни ду аъмол чамъ намоед:

Байни ғанимат донишони вақт ва гирифтани рӯза.

4) Истифода бурдани вақт дар тиловати Қуръони карим.

Аз амалҳои, ки бешак бароятон фоида меорад, тиловати Қуръон аст. Ба таҳқиқи моҳи рамазон моҳи тиловати Қуръон аст.

Худованди муттаъол фармудааст:

«Моҳи рамазон он аст, ки фуруд оварда шуд дар вай Қуръон, роҳнамое барои мардумон ва суханони равшан аз ҳидоят ва чудо кардани ҳақ ва ботил»

(Сураи Бақара, ояи 185)

Дар Саҳеҳи Бухорӣ аз ибни Аббос (р) ривоят аст, ки мефармояд: *«Расулulloҳ (с) дасткушод ва дилбозтарини мардум буд ва дар рамазон аз ҳар вақти дигар бахшандатар буд, ҳангоме, ки Ҷабраил (ъ) бо ӯ ҳар шаб дидор намуда, Қуръонро такрор мекарданд ва ҳамон Паёмбар (с) дар лаҳзае, ки Ҷабраил (ъ) бо ӯ дидор мекард аз боди сабо саховатмандтар буд».*

Далил аз ин ҳадис ин аст, ки Паёмбари Худо (с) ҳар шабе Қуръонро ба Ҷабраил (ъ) арз мекард ва ҳардуяшон ҳар шабе аз шабҳои рамазон онро меомӯхтанд.

Худованди таборак ва таъоло мефармояд:

Барои шумо агар ба Худо ва рӯзи қиёмат умед мебаред ва Худоро фаровон ёд мекунад,

**шахси расулуллоҳ муқтадои (пешвои)
писандидаест.**

(Сураи Аҳзоб, ояи 21)

Ниёгонамонро дарёфтем, ки эшон дар шабҳои рамазон чамъ шуда, ҳар шаб баъд аз намози таровех се порай Қуръонро якҷоя меомӯхтанд. Дар намози таровех се порай қуръонро бо таҷвиду бо риояи қоидаҳои қироат тиловат мекарданд ва дар маънии он тафаккур ва тадаббур менамуданд ва ҳар кас дар назди рафиқонаш порай ҳифз намудаашро пешкаш мекард.

Агар мову шумо ин суннатро аз нав зинда намоем ҳар оина аз ҷумлаи амалкунандагон ба суннати Паёмбар (с) хоҳем буд. Чунки эшон бо Ҷабраил (ъ) якҷоя Қуръонро меомӯхтанд ва мусалмонон ин суннатро идома медоданд. Агар шумо бо панҷ- даҳ нафар дар хона ва ҳар шаб се порай Қуръон ё ду порай онро бо тафаккуру тадаббур ва риояи қоидаҳои таҷвид қироат кунед, ҳар оина шумо аз ин неъматии илоҳӣ баҳравар мешавед ва аз беҳуда гузаронидани вақт солим мемонед.

Инчунин агар шумо вақти худро ба омӯзиш ва ҳифзи Қуръон сарф мекардед, дар ҳоле шумо ба ҳифз намудани Қуръон зарурат доред, ин беҳтар мешуд. Пас, аз ин вақти

пурқимате, ки моҳи нузули Қуръон аст истифода баред. Ҳар рӯз баъд аз намози аср ё пас аз намози хуфтан ва ё пас аз намози бомдод ба қадри тавоноӣ як миқдори муайян аз Каломуллоҳи мачидро ҳифз кунед ин барои шумо беҳтар хоҳад буд аз машғул шудан ба корҳои ношоам;

5) Масрафи вақти толибилм

Инчунин толибилм аз дарсҳои ҳаррӯзаӣ, мактабӣ пурсида мешавад. Оё анҷом додани вазифае барои ӯ аз тамошоӣ филмҳои шунидани мусиқии бемаънӣ ва нишастан дар маҷлисҳои бефоида беҳтар нест? Пас, барои толибилм фоидаовар ин аст, ки дарсҳои худро танҳо ё бо рафиқонаш азбар кунед, то дар охири сол комёб гардад ва натиҷаву асари он дар ҳаёташ боқӣ монад.

Бояд толибилмон вақташонро боманфиъат сарф кунанд ва ин аз лаҳву лаъб (шӯхиву бозӣ) беҳтар аст. Тавре, ки дар боло аз фоидаҳои рӯза зикр намудем ин тақвияти тақво ва парҳезгорӣ аст.

Худованди таборак ва таъоло мефармояд:
«То бошад, ки парҳезгорӣ кунед».

Хусусиятҳои Рамазон

1) **Намози таровиҳ.** Яке аз хусусиятҳои рамазон, ки дар ҳадиси Паёмбар (с) бо ривояти Салмон (р) зикр шудааст, ки мефармоянд:

«Моҳест, ки рӯза доштани онро Худованд фарз ва шабзиндадорӣ дар шабҳои онро нафл ва татаввуъ гардонидаст».

Дар ҳадиси дигар низ омадааст:

«Ба таҳқиқ Худованд рӯза доштани рамазонро бар шумо фарз гардонид ва шабзиндадории онро барои шумо суннат гардонидам».

Паёмбар (С) мефармояд:

«Шахсе, ки Рамазонро аз рӯи имон ва ихлос рӯза бигирад гуноҳҳои собиқи ӯ омӯрида мешаванд».

Қиём, ки маънои луғавии он рост истодан аст дар ин ҷо ба маънои намоз гузоридан дар шабро дорад, на маънои бедор истоданро?

Боке надорад, ки шаб бедорхобӣ кунед, лекин онро дар кори хайр бояд сарф намуд ва беҳтарин чизе, ки шабро бо он мегузаронанд хондани намоз аст ва аз ҷумлаи ин намозҳо намози таровеҳ аст, ки он аз хусусиятҳои рамазон ба ҳисоб меравад. Ҷамъ шудан барои гузаронидани намози таровеҳ

бо имоме, ки қироати хуб дорад ва бо итминон намоз мегузорад ин аз беҳтарин ибодатхост, ки ба сабаби он гуноҳҳои банда омӯрзида мешаванд. Шуморо аз тез хондани намоз барҳазар медорам, зеро намоз василаест миёни банда ва Худо, пас онро некӯ бо арконаш анҷом диҳед.

Бандаи мусалмон аҷру подошро аз Худованд талаб ва умед намуда, бо намозгузoron якҷоя намоз мегузорад ва дар аҷру савоб бо онҳо шарик мегардад ва кӯшиш менамояд то ба поён расидани намоз бо имом боқӣ монад, то ин ки шабзандадории он дар номаи аъмолаш навишта шавад. Ба таҳқиқ дар ҳадисе аз Расули акрам (с) омада аст, ки

«Шахсе, ки бо имом намозро ба поён расонида (намози хуфтанро) баргардад барои он шахс зиндадории он шаб дар номаи аъмолаш навишта мешавад».

2) Бештар тиловат намудани қуръони карим.

Яке аз хусусиятҳои рамазон ин бештар тиловат намудани Қуръони карим аст. Беҳтарин роҳ барои инсон ин аст, ки ҳар рӯз як ҳизб (миқдори муайяне аз оятҳо) баъд аз намози хуфтан ё бомдод ва ё аср қироат намояд.

Инчунин вақтҳои фароғат монанди рӯзҳои истироҳатро бояд хуб истифода бурд. Аз ҳама муҳим ин аст, ки инсон бояд ба тиловати қуръон тавачҷуҳи бештаре дошта бошад. Аҳли салаф (р), гузаштагони мову шумо рӯ ба тиловати Қуръон меоварданд ва муътақид буданд, ки ин моҳи қироати Қуръон ва зикр аст.

Дар ин маврид ривоятҳое аз эшон ба мо расида, ки баъзан ғариб ба назар мерасанд ба андозае, ки аз имом Шофеъи ривоят шуда, ки эшон дар ҳар рӯз ва дар ҳар шаб Қуръонро хатм мекарданд. Дар моҳи рамазон шаст маротиба хатми Қуръонро ба ҷо меоваранд. Як хатми ӯ рӯзона ва дигаре дар шаб, илова бар он ҷӣ, ки дар намоз мехонд.

Ба таҳқиқ баъзе аз бузургон ва аҷдодони мо Қуръонро байни намози бомдод ва зухр (пешин) хатм мекарданд, чунки эшон дар қироаташон ба ғалат роҳ намедоданд ва бо вучуди суръат дар қироаташон онро бо риояи қоидаҳои таҷвид анҷом медоданд.

Худованди муттаъол фармудааст:

«Ва ҳар оина осон кардем Қуръонро, то панд гиранд, пас оё ҳеҷ пандпазирандае ҳаст».

Дар дигар оят мефармояд:

Худованди муттаъол фармудааст:

«Чуз ин нест, ки осон сохтем Қуръонро ба забони ту, то бувад, ки эшон пандпазир шаванд».

Худованд Қуръонро ба забони эшон осон карда буд. Албатта мо намегӯем, ки монанди онҳо кунед, лекин ақалан дар ҳар се рӯз як маротиба хатм кунед ва ё дар ҳар панҷ рӯз ва ё дар ҳар як ҳафта хатм кунед, ба қадри тавоноии хеш. Пас, шахсе, ки чунин корро анҷом диҳад вақташро ғанимат доништа, ачру савоби зиёде хоҳад гирифт.

3) Зикри бисёр намудан.

Хусисияти дигари рамазон ин бисёр зикр кардан аст. Паёмбар(с) фармудааст:

«Дар ин моҳ чаҳор амалро зиёд анҷом диҳед» ва яке аз ин чаҳорро, ки зикр кардаанд ва он калимаи «Ло Илоҳа иллаллоҳ» ва истиғфор аст. Зикр намудани Худованд баъд аз намозҳо, пеш аз хоб ва инчунин ҳар субҳу шом ва дар ҳама вақтҳо машруъ гардидааст.

Беҳтарин зикр

Беҳтарин зикр таҳлил, (Ло Илоҳа иллаллоҳ) тасбиҳ (Субҳона-л-лоҳ), ҳамд (Алҳамду лиллоҳ), истиғфор (Астағфиру-л-лоҳ) (Ло ҳавла ва ло қуввата илло биллоҳил алийюл азим) ва монанди инҳост. Барои касе, ки ин зикрҳоро мекунад мустаҳаб аст, ки маънияшро фаҳмад, то таъсираш бештар гардад. Пас, маънои ин калимаҳоро, ки «боқиёту-с-солиҳин» ҳастанд омӯхтан лозим аст.

Худованди муттаъол фармудааст

«Ҳасаноти пояндаву шоиста»

омадааст, ки ҳасаноти пояндаву шоиста калимаи «*Субҳона-л-лоҳ вал ҳамду лиллоҳ ва ло илоҳа илла-л-лоҳ валлоҳу акбар*» мебошад. Дар ҳадиси дигаре омадааст:

«Беҳтарин калом баъд аз Қуръон, ки он ҳам аз Қуръон аст чаҳор ҳастанд. Бо кадоме, ки оғоз намои барои ту зарар надорад»:

«*Субҳона-л-лоҳ вал ҳамду лиллоҳ ва ло илоҳа илла-л-лоҳ валлоҳу акбар*». Ин калимаҳо аз Қуръон ҳастанд ва беҳтарин каломе ҳастанд, ки талаффузи онҳо зикр ҳисоб мегардад. Пас, инсон бояд маънии ло илоҳа иллаллоҳ, маънии астағфируллоҳ, ло ҳавла ва ло қуввата илло би-л-лоҳи-л-алиюл

азим, маънии субҳоналлоҳ, Аллоҳу акбар ва алҳамду лиллоҳро омӯхта зикр намояд, то ба ин тариқ аз маъонии онҳо лаззат бурда, аҷрашро аз Худованд талаб намояд.

4) Бисъёр дуъо намудан

Инчунин аз хусусиятҳои рамазон тарғиб намудан ба дуъо аст. Яъне инсон бояд бештар дуъо кунад, чунки рамазон мавсиме аз мавсимҳои амалхост ва бешак замони қабул ва иҷобати дуъои мусалмонон аст.

Пас, ҳар вақто аз Худованд талаби мағфират ва омӯриш аз гуноҳ кардӣ ва бешак Ё таъоло гуноҳи моро омӯризида, мартабаамонро баланд менамояд, ва дуъо мекунем, ки Худованд дини исломро нусрату кӯмак намуда, душманонро хору залил намояд. Умед аст, ки ин гуна дуъо аз мусалмонони мухлис қабул гардад.

Паёмбар (с) амр намудааст, ки дар вақти дуъо аз Худованд чаннат талаб намоем. Ин охири мақсад ва ниҳояти кори ҳар як банда аст.

5) Эътикоф

Аз ҷумлаи хусусиятҳои рамазон эътикоф аст. Эътикоф дар охири ин моҳи муборак ё

дар ҳар вақте аз он, ки муяссар гардад, ба ҷо оварда мешавад. Имом Бухорӣ (р) ривоят кардааст:

«Ба таҳқиқ Паёмбар (с) дар даҳҳаи охири рамазон эътикоф менишаст, то ин, ки вафот ёфт ва сипас ҳамсаронаш пас аз вай эътикоф нишастанд».

Қасд аз эътикоф ин қатъ намудани алоқа аз халоиқ ва пайвастан ба хидмати холиқ аст. Пас, муътакиф шахсест, ки алоқаашро аз мардум қатъ намуда, ба ибодати Парвардигор дар масҷид қарор мегирад, то аз намоз ва ибодате, ки дар масҷид адо мешаванд ғофил нашавад, ва ҳар кореро, ки сабаби наздикӣ ба Худо мешавад муътакиф анҷом медиҳад, чунки ӯ робитаашро аз умури дунявӣ, шаҳавот ва аҳлу молаш гусаста рӯ ба сӯи Парвардигораш ниҳода аст.

Пас, муътакиф вақташро ба ибодат сарф мекунад. Намоз, зикр, қироат, дуъо ва тафаккур дар оятҳои Худованд аз ҷумлаи амалҳои, ки муътакиф ба ҷо меоварад. Ба ҳамин шакл вақти ин шахс ҳамааш ибодат шуморида хоҳад шуд.

Эътикоф аз ибодатҳои, ки метарсем, ки аз байн рафта бошад ё рафта истодааст. Кам ҳастанд шахсоне, ки дар масҷид эътикоф менишинанд. Барои шумо месазад, ки нафсатонро аз ин ибодат маҳрум насозед,

агар як рӯз, монанди рӯзи чумъа ё рӯзи истироҳат ё ду се рӯз аз охири моҳ эътикоф шинед, ақаллан нисфи он ё сеяки онро эътикоф шинед, дар ин сурат шумо ин суннатро зинда намудаед.

Умра: аз амалҳоест, ки дар рамазон аҷри он музоъаф (дучанд) мегардад:

Амалҳое, ки аҷраш дар рамазон дучанд мегардад умра аст. Ривояте аз Паёмбар (с) собит шудааст, ки мефармоянд:

«Умра дар рамазон баробари ҳаҷ намудан ҳамроҳи ман аст»

Ҳар вақто барои мусалмон муяссар гардад, ки дар моҳи рамазон умра анҷом диҳад ва онро пурра кунад ва дар Маккаи мукаррама ибодатхое, ки хоси он ҷост адо кунад, бешак аҷру подоши зиёдеро сазовор хоҳад гашт.

Ин баъзе аз ибодатҳо буданд, ки дар чунин вақти пурбаракат, монанди моҳи рамазон ёдраси шумо намудам. Лекин аз ҳама муҳим эҳтироми моҳи рамазон ва шинохтани фазилати он аст. Ба таҳқиқ вақте, ки инсон дарк мекунад, ки вақти ӯ пурқимат аст кушиш ба харҷ медиҳад, то онро бар абас ва бефоида нагузаронад ва ба он бахилӣ кунад, ки ин навъи бухл машрӯъ ва сутуда шудааст.

Ин гуна шахс аз вақти худ истифода хоҳад бурд. Аз Худованд масъалат дорам, ки мову шуморо ба моҳи мубараки Рамазон расонад ва аз зумраи касоне гардонад, ки онро рӯза гирифта, бо тоъат обод кардаанд. Яқоякамонро тавфиқ диҳад, то ин моҳро рӯза гирифта, савоби шаби қадрро дарёбем ва чоизаи Худовандро сазовор шавем. Худованд гуноҳҳои моро биомӯрзад, хатоҳои моро афв намояд ва мартабаи моро баланд бардорад. Ба таҳқиқ \bar{U} ба ҳама қор қодир аст. Худо донотар аст.

Дурудӯ саломи бепоён бар Паёмбар ва аҳли хонадон ва асҳоби \bar{U} бод!

Мундарица

Пешгуфтори мутарчим.....	3
Ба номи Худованди Бахшанда ва меҳрубон.....	5
Мужда додан барои наздик шудани моҳи Рамазон	6
Хусусиятҳои Рамазон.....	16
Беҳтарин зикр.....	20

Аз араби тарҷумаи:

Муҳаммадиқболи Садриддин.

Муҳаррирони матни тоҷикӣ:

Шараф Атоӣ,
Холмуҳаммади Кароматуллоҳ

Ҳуруфчин:

Шифои Назрӣ.

Тарроҳ:

Диловари Бобоҳон.

Ношир: ҶДММ «Суннатулло»

Супориш: № 6

Таърихи чоп: 18. 07. 2006

Теъдод: 2000 нусха